

ДОКЛАД

за дейностите и приносните моменти в работата по проект “Планиране на местното икономическо развитие – община Дългопол”

Възложител: РСЗ – Варна, във връзка с изпълнението на проект “Активни услуги на пазара на труда”.

Финансиране: Заемно споразумение BUL #4681; Световна банка.

Срок за реализация: 6 месеца – февруари-юли 2006 г.

На 23.12.2005 г. беше подписан договор между РСЗ – Варна и СНЦ “Камчийски кът” – Дългопол за реализация на проект “Планиране на местното икономическо развитие”. Спечелването на проекта е показателно за работата на СНЦ – Дългопол в ефективното представяне на възможностите на общината в областта на човешките ресурси и местното икономическо развитие, както и предложенията на актуални подходи за решаването на значими местни социално-икономически проблеми.

Изпълнението на проекта стартира на 23.01.2006 г. Във връзка с това е публикувана информация в регионалната преса и са изпратени покани за участие на всички заинтересовани лица и организации.

Работата по проекта следва логиката на детайлизирания план-график, включващ цели, мерки и дейности по седмици със съответните изпълнители и очаквани резултати. Формулирани са три основни цели, а именно:

- първоначални проучвания и изграждане на местен капацитет за планиране на икономическото развитие на общността;
- подробни изследвания на местния икономически потенциал;
- изработване на комуникационна стратегия и рекламни материали за популяризиране на местния потенциал и инвестиционни проекти.

Авторовите аргументи в подкрепа на поставените цели са следните:

- необходимостта от задълбочено и детайлно проучване на местния природен, инфраструктурен, демографски и икономически потенциал;
- необходимостта от изграждане на подготвен екип за разработване на планове и проекти, и подпомагаш местни общински и частни инициативи с оглед възможностите, които се предоставят от различните международни програми, предприсъединителни и структурни фондове;
- необходимостта от анализ, извеждане на закономерности и реструктуриране на трудовите ресурси с оглед настоящите и бъдещи изисквания на пазара на труда и с оглед ориентацията на общината към развитието на двете основни направления – туризъм и селско стопанство, заложен в Общинския план за развитие;
- необходимостта от търсене на нови форми за сътрудничество и взаимодействие между администрацията и представителите на бизнеса, отчитащи интересите на широката общественост;
- необходимостта от прилагането на нетрадиционни методи за привличане на външни инвеститори базирани на специфични административни подходи и уникални териториални характеристики;
- необходимостта от изготвяне на концепция за прилагане на ефективни комуникационни стратегии на и извън територията на общината;
- необходимостта от разработването и изпълнението на рекламна стратегия в краткосрочен и средно-срочен времеви хоризонт, свързана с местния потенциал и специфичните особености в социално-икономическото развитие.

За реализация на посочените цели бяха проведени съответните дейности в планираната последователност.

Проучена е съществуващата информация за трудовите ресурси и демографската характеристика, анализиран е базовия период и са изведени закономерности. Процесът продължава с разработване на карти за анкетиране на представителна извадка от населението на

общината. В анкетата са включени различни групи въпроси, свързани с доходи, заетост, социални дейности, инфраструктура, обществени услуги, бизнес, развитие на общината. Изследването надхвърли заложените параметри и беше направено допълнително проучване с представители на етнически групи. Получените резултати бяха анализирани, систематизирани, визуализирани и представени за обсъждане пред обществеността, където се направиха съответните заключения, изводи и препоръки.

Със значително по-голяма специфика беше разработената анкета предназначена за местния бизнес. Анкетирани са почти всички работодатели на територията на общината, а резултатите бяха обсъдени и допълнени на проведената работна среща с участие на представители на бизнеса и общинската администрация. Резултатите от изследванията са систематизирани в разработената от екипа матрична форма, която позволява отчитане на сегашното състояние, извеждане на зависимости и планиране на необходимите промени относно работната сила в зависимост от проявилите се тенденции.

Успоредно с това беше разработена **Програма за обучение по планиране и консултиране за изграждане на местен капацитет за планиране в общината**. В проведения курс взеха участие **10 служители на общинската администрация**, които в дейността си имат отношение към разглежданата проблематика. Обучението продължи през целия период и освен теоретични постановки¹, участниците имаха възможност да проследят отделните аспекти при осъществяването на проекта.

В следващия етап от работата се проведе **проучване и анализ на отделните сектори от икономиката на общината**. Детайлизирани бяха:

- селско и горско стопанство, в т. ч. поземлен фонд, растениевъдство и животновъдство;
- туризъм;
- лека промишленост и услуги;
- населени места и общинска инфраструктура.

¹ В Приложение 1 са представени теоретичните постановки относно модела за развитие чрез програми и методиката за разработване на програми и проекти.

За целта бяха привлечени външни специалисти по отделните направления, използвана е първична информация от различни институции и организации.

Обобщената информация беше **обсъдена с представители на бизнеса, обществеността и общинската администрация**. Направени са изводи и препоръки. На тази база е разработена **Матрица на алтернативите за развитие на общината**, където са потвърдени основните приоритети и отразени връзките и зависимостите между различните икономически дейности. Изготвения Доклад с анализи, обобщения, матрица на алтернативите и матрица на заетостта бяха представени на проведения форум с широко участие.

За обогатяване на познанията и възможните форми относно развитието на териториалните единици е направено **проучване на международния опит и прилагането на успешни практики за развитието на общини със сходни проблеми**. В същата посока е и проучването за развитието на общини от страната, които са постигнали значителни успехи, използвайки специфични механизми за привличане на инвеститори и възможностите на националните и международни програми. Посочени са разностранни примери, които могат да се приложат на територията на общината с оглед нейния административен капацитет и специфични ресурси. В тази връзка бяха предложени и се обсъдиха различни идеи на проведената дискусия с участието на ръководството на общината.

Цялата набрана, анализирана, синтезирана и обобщена информация, както и проявилите се тенденции, закономерности, изводи и препоръки, намериха място в разработената **Пътна карта за икономическо развитие на община Дългопол**. Замислена като основен ориентир за бъдещото развитие и като съществено допълнение на ОПР и ПРОПР, отразява реалното състояние и възможностите в средно-срочен аспект. Използваната структура позволява нейното поетапно осъвременяване и усъвършенстване.

Идеята за подпомагане развитието на бизнеса намира израз в разработената "Пътна карта за инвеститори". В нея са заложени всички дейности, които местната администрация може да осъществи в подкрепа на съществуващия и установяването на нов бизнес на територията на общината. Описани са и всички административни процедури свързани с формализирането на бизнеса. В тази връзка

особено полезни бяха **организираните обсъждания с представители на местния бизнес, срещите с браншови организации и потенциални инвеститори.**

В проекта е планиран и **се създаде интернет-сайт**, който остава собственост на община Дългопол. В него е поместена цялата документация относно работата по проекта и създадените крайни продукти. Като основно информационно средство съдържащо детайлизирана, анализирана и обобщена информация, е предназначен за неограничен кръг ползватели от и извън територията на общината.

В подкрепа на информационната осведоменост и засилване интереса на потенциални инвеститори, както и за реализация на рекламната стратегия се изработва набор от рекламни материали.

Ограничителни условия и проблеми при реализация на проекта:

- спазени са процедурите и изискванията заложи в рамките на програмата;
- информирани са всички заинтересовани от работата по проекта и е потърсено съдействието на местното управление и обществеността;
- осигурен е офис и телефон за контакти с екипа на проекта;
- използвана е информация от НСИ, от организации и учреждения, от собствени проучвания;
- анкетиран са оптимален кръг представители на населението;
- проблеми се проявиха при набирането на първична информация и информация за дейността на местните предприятия;
- като недостатъчно активно определяме участието на някои от представителите на местния бизнес.

Приносни моменти и изводи²:

- организираните срещи и дискусии се оценяват като необходими и полезни от всички участници и заинтересовани страни;

² Препоръките към ръководството на общината са представени в Приложение 2.

- демонстрира се желание за подкрепа и съвместна дейност между представители на бизнеса и общинската администрация;
- използвана е директна форма и е направено задълбочено проучване на общественото мнение по основни социално-икономически въпроси;
- проучен е местния капацитет и потенциал;
- разработени са матрица на алтернативите за развитие и матрица на заетостта;
- проучени са успешни практики с възможност за адаптиране към условията в общината;
- разработени са за първи път в общината “Пътна карта за развитие” и “Пътна карта за инвеститори”;
- разработено е съвременно средство за информация и комуникация. Адреса на интернет-сайта е www.dalgopol.org .

22.07.2006 г.

Ръководител на проекта: _____

/ Гл.асистент Добрин Добрев/

**ПРОЦЕСЕН МОДЕЛ И ОБЩА МЕТОДИКА ЗА ПРОГРАМНО
ТЕРИТОРИАЛНОТО РАЗВИТИЕ**

Обективната необходимост от прилагането на програмния подход в регионалното развитие произтича от сложността на протичащите социално-икономически процеси. Чрез него се съчетават три фактора в развитието на териториалните единици, а именно:

- интересите на бизнеса на съответната територия чрез реализацията на различните програми и усвояването на ресурсите по тях;
- целите по комплексното и целенасочено развитие на съответните териториални единици, в основата на които са дългосрочните проекции на териториалната стратегия;
- индикативния характер на съответните програми, което позволява възможност за избор и алтернативност.

Тази сложност на връзките и наличието на не съвпадане в крайните цели предопределя конкретизация на тези програми до равнища на конкретни мероприятия, въз основа на което сравнително точно да се определят очакваните икономически, локализационни и социални ефекти. Нещо повече, с прилагането на програмите в регионалното развитие реално се включват и различните възможности в тяхното управление. Според нас това се свързва със следните възможности:

- Определяне на мащабите и пропорциите в развитието на основните сектори на материалното производство в териториалната единица;
- Избиране на най-ефективните, от гледна точка на конкретни условия отрасли, което е основание да се постигне оптимална локализация на предприятия от материалното производство и обектите и дейностите на социалната инфраструктура;
- Установяване на условията и основните направления в развитието на миграционните и урбанистични процеси;
- Рационално използване на всички видове ресурси и ефективно разпределение по елементите на стопанския комплекс на общността.

При такава насоченост на регионалното програмиране в управлението на различните териториални единици следва да се обхванат следните видове релации:

- Приоритети в регионалното развитие – регионални програми – ангажиране на бизнеса с тяхната реализация;
- Национални програми за развитие - териториални стратегии – програми за развитие на териториалните единици;
- Европейски програми за развитие – регионални програми – проекти за развитие на отделните териториални единици.

Както се вижда, това е една алтернатива на отрасловия подход в регионалното развитие и позволява тези връзки целево да се оптимизират чрез различни, в това число и икономико-математически модели.

При така изложените постановки и задачи на използването на програмите в регионалното развитие, тяхното програмно управление може да се представи по следния начин(фиг.1):

Фиг.1. Процесен модел за регионално развитие чрез програми.

В посочения модел са определени същностните етапи в методиката и различните видове осигурявания при реализацията на териториалните програми.

В обхвата на регионалния анализ обвързани в логична последователност се включват проблеми, сред които:

- прогнозиране на числеността и състава на населението и миграциите;
- оценка на доходите, динамика на икономическия цикъл;
- анализ на междурайонните връзки;
- локализация на териториални мултипликатори;
- локализация на производства и дейности;
- анализ на състоянието и развитието на териториално-производствените комплекси и др.

Методическата последователност на анализа включва следните дейности:

А. Оценка на ресурсната обезпеченост. Включва анализ на природния комплекс, особености на релефа, климат, водни ресурси, почвена и растителна покривка и икономическа оценка за развитие на отрасли и дейности. Ресурсната осигуреност се оценява по запасите от минерални и енергийни източници и тяхната възможност за експлоатация. Поземлените ресурси се оценяват по възможността за земеделско производство, промишлено строителство, транспортни цели, развитие на селищата и туристическите зони. Актуален е проблемът за наличните и потенциални водни ресурси по отношение на потребностите в селското стопанство, промишлена хидроенергетика, бит и т.н. Анализира се и горският фонд - запаси от различни видове дървесина, продуктивност, възстановяване на структурата и горските фондове за стопански и санитарни нужди, както и за предотвратяване на почвената ерозия. Заключителната част на този етап е цялостната икономическа оценка на природния комплекс, като възможност за настоящо и перспективно социално-икономическо развитие.

Б. Регионален анализ на населението, трудовите ресурси и населените места. Населението и трудовите ресурси се разглеждат като съвкупност от потребители на материални и духовни блага, и като непосредствен ресурс и основна производителна сила. Това обуславя наличните и потенциални трудови ресурси и създаване на условия за възпроизводство на населението.

Регионален анализ на трудовите ресурси се осъществява, чрез показателите:

-брой на населението и трудовите ресурси и характеристика на възрастовата, професионалната и квалификационната структура;

-естествен прираст на населението, факторите, обуславящи действителния прираст;

-баланс на трудовите ресурси, осигуряване на заетост, трудови пътувания, влияние на миграционните процеси.

От методична гледна точка е необходимо да се отчитат и основните насоки и тенденции в развитието на отраслите в материалното производство и непроизводствената сфера, както и техните потребности от трудови ресурси. Регионалният анализ разглежда селищната мрежа като съвкупност и разкрива спецификата и перспективите в развитието на отделните населени места. Оценява се необходимостта от реконструкция и усъвършенстване, пространствено и функционално обединяване, осигуреност с ресурси, финансово подпомагане и т.н.

Особено значение при анализа се отделя на ролята, която имат различните териториални единици във функционирането на регионалното стопанство, нормативите за териториално и селищно устройство, водещи икономически функции, ресурсна осигуреност и целите с национална ориентация и значение.

В. Анализ на отрасловата структура и териториална организация на регионалното стопанство. Тук се разкриват вътрешно-отраслови структурни изменения, анализира се мястото, ролята и значението на водещите отрасли и приоритетните производства. Важно място в анализа заема сравняването на съотношенията между материалното производство и непроизводствената сфера, характеристиката на регионалния капитал и инвестициите, както и показатели за икономическо развитие на териториалните единици.

Методическата последователност изисква да се установи и характеризира равнището на териториална концентрация и специализация. Подходът за определяне на производствената специализация търси най-вече съотношението между три основни групи отрасли:

- Тези, които определят производствената специализация на регионалното стопанство.
- Спомагателни отрасли и производства, които създават условия за развитие на специализираните отрасли.
- Отрасли, чиято продукция е предназначена главно за задоволяване потребностите на производството и населението в самата териториална общност.

Г. Регионален анализ и оценка развитието на териториалното устройство и градоустройствените структури. На анализа са подложени непроизводствената сфера и социални дейности, където могат да се използват множество аналитични показатели: жилищна площ, употребена вода, ел.енергия, топлинна енергия и т.н. Отчита се степента на обслужване, здравеопазване, просвета, култура, спорт и т.н. Оценява се съответствието в развитието и териториалната организация на непроизводствената сфера с това на икономическото и социално състояние на общността.

От съществено значение за анализа е оценката на информационното обезпечаване на регионалното развитие. Териториалният анализ се базира на информация, чийто вид, характер и обект се определя от: целите, задачите и обхвата на анализа; периода на анализ; равнище на управление; използвани източници на информация, нейната пълнота и достоверност.

Като информационни източници, за нуждите на комплексния анализ, могат да се използват:

- Статистически публикации.
- Специализирани публикации – по отрасли и дейности.
- Нормативна информация за производство, ресурси, потребление, разпределение.
- Експертна информация за социални и икономически явления и процеси.
- Информация, получена чрез регионални прогнози за перспективно развитие, международни сравнения и др.

На второ равнище в програмния модел се включват три дейности: **определянето на приоритети, оценка на възможностите и определяне на стратегическите цели.** Те имат обвързващо значение в модела за регионално развитие, тъй като:

- се основават на реално извършения анализ и оценка;
- това е базата, върху която се разработват конкретни програми и проекти.

Определянето на регионалните приоритети е обвързано с националните, които са ясно формулирани - туризъм, селско стопанство, високотехнологични отрасли. Целите на регионалния анализ е да конкретизира приоритетите на териториалните единици с оглед настоящата социално-икономическа ситуация, наличните ресурси, тенденциите за развитие и провежданата регионална политика. Правилното определяне на приоритетите води до повишаване на ефективността и оптимизиране на резултати в области с най-голямо значение за икономическото и социално

развитие на съответните териториални единици. Приоритети могат да бъдат формулирани в множество направления:

- Структура на регионалната икономика.
- Структура на държавния и частния сектор.
- Внедряване на нови технологии и високотехнологични отрасли.
- Належащи социални проблеми.
- Еколого-целесъобразност на локализацията и развитието.
- Урбанизационни решения.
- Ефективна приватизация.
- Привличане на външни инвестиции.
- Използване свободните фондове на социалната инфраструктура и др.

При оценка на възможностите, логиката на модела предполага анализ на текущото състояние и определените приоритетни направления. Във всички случаи те зависят от ресурсния потенциал, възможностите за използване на наличните ресурси, както и от наличието на подходящи организационни схеми. Съществена роля в процеса играе съществуващата законова и нормативна база, управленските качества и организационна активност на регионалните субекти.

Формулирането на стратегическите цели отразява главния резултат, към който се стреми териториалната единица. Определяне целите на развитието дава ясна индикация какво следва да се случи, за да се достигне ново ниво в развитието. Целите трябва да кореспондират с проблемните приоритети и възможностите, които са определени чрез използването на различни методи за анализ на териториалното развитие. Дефинирането на целите насочва дейността на териториалните власти, обединява усилията, улеснява поставянето на задачите и избора на действия.

Разработването на програми като етап има централно значение. Това е финалната фаза на модела и изисква разработване и прилагане на конкретна програма.

Като комплекс, програмата представлява организационно-управленски, социално-икономически, изследователски и производствени дейности, интегрирани и обединени за достигане на определени крайни цели на регионалното стопанство. Чрез тези програми се цели комплексното използване на всички видове ресурси, изграждане на съвременна инфраструктура, усъвършенстване на териториалната организация, оптимизиране на икономическите връзки и като резултат - реализиране на социална, икономическа, екологична ефективност.

Разработването на териториалните програми включва елементите и етапите, дадени на фиг.2.

Фиг. №2 Последователност в етапите на разработване на териториални програми.

При детайлизация на програмата от съществено значение е:

- Определяне на генералната цел - т.е., какви резултати се очакват след реализиране на програмата. При мащабни програми с многоцелево предназначение и продължителен срок на реализация е необходима детайлизация или декомпозиране на подцели.

- Осигуряване на подкрепа по програмата, което означава провеждане на консултации, които до голяма степен ще дадат яснота за реализацията и за възможностите и пречките в тази насока. Обществената подкрепа е другият важен момент за дългосрочните програми, особено, ако те са продължение на една стратегия добила публичност и доверие от заинтересованите лица.

Наред с това детайлизацията на програмата има много организационни аспекти и те са свързани с набирането на информация, с формирането на екип за работа, определяне на срокове, привличане на заинтересовани лица, синхронизиране на интересите. Търсенето на възможни варианти означава да се проучват и сравняват различни подходи за практическо решаване на проблемите. На този етап се провеждат консултации и обмен на мнения, установяват се контакти със специалисти, работили по аналогични въпроси.

Структурните фондове на ЕС не финансират отделни проекти, а разнообразни програми, реализирани чрез конкретни мерки и проекти дадени приоритети на развитие. Проектите се отнасят към едно общо явление – интегрирано управление на конкретна програма на системна основа.

Разработването на проекти е съвкупност от идеи, план и действие за промяна в състоянието на регионалното/местното развитие. Тук се показват ограничители по отношение на времето и ресурсите от финансов, човешки и материален характер.

Процесът на разработване на проекти предполага яснота на релацията “проблеми-цели-приоритетни направления-мерки-проекти” . От качеството на разработения проект зависи до голяма степен неговото финансиране и резултати от реализацията му.

Определяща роля за реализацията на всяка програма и проект има пълното ресурсно осигуряване. Източниците за финансиране и размера на необходимите финансови средства, като най-важен и определящ ресурс, са изведени за индивидуално анализиране. В тази част от програмата се обосновават необходимостта от материални и трудови ресурси, евентуалните източници, както и времето за доставка и употреба. Тези ресурси могат да се осигурят от държавни, общински или частни източници. Регламентират се отношенията между отделните субекти и се защитават интересите на участниците в осигуряването и реализирането на програмата. Обект на внимание е не само размерът на необходимите ресурси, но и оптимизиране на тяхното разходване, необосновано завишаване на разходните норми, предпазване от злоупотреби. В зависимост от мащаба и сложността на проекта се прави и подборът на изпълнители, подизпълнители, доставчици и се регламентират техните взаимодействия.

Реализация, мониторинг, контрол, корекции в изпълнението на териториалните програми е последният елемент в модела. Точното изпълнение на тази част от модела означава да се постигнат поставените

цели и желаните ефекти. Въпреки това, в много случаи се наблюдава подценяване на контролните и коригиращите функции, което може да доведе до забавяне, недобро изпълнение на конкретен проект и дори провал в реализацията. Това налага системите за наблюдения, контрол и корекция да са добре структурирани и синхронизирани, както и предварително да са решени множество организационни и нормативни въпроси.³

Определяне обема на **необходимите финансови ресурси** на практика е тази дейност, която определя цената в стойностно изражение, необходима за реализация на програмата и постигането на крайната цел и очаквани ефекти. Уточнихме, че финансите са най-важните ресурси за разработването и реализацията на програмни проекти. За да се определи обемът, е необходимо да се осъществят детайлизирани финансови разчети за разходите на финансови средства във всеки един от етапите по подготовка, реализация и контрол на програмата. Разходите на финансови средства са в пряка връзка с качеството на използваните суровини и материали, инженерно-технологични решения, организация на работа.

Използването на програмния подход зависи изключително от наличието на различни източници за финансиране. Практиката показва, че е възможно едностранно или съвместно финансиране. Задачата на отговорните фактори в съответната териториална единица е правилната ориентация относно подхода за финансиране и най-подходящи източници. Това зависи от мащаба на програмата, целевата ѝ ориентация и ефектите, които преследва, общия размер на необходимите финансови средства, участието на различни стопански субекти и времето за реализация на цялостната програма. Ключов момент в този процес и от съществено значение е атрактивността на програмата и уменията на управленската структура да привлече вниманието на изпълнители, инвеститори, общество и да осигури обществена подкрепа. Изискванията към инициаторите и разработващите съответната програма са съществени и се изразяват в следното: владееене на нормативната база, правилна преценка на настоящите потребности, нагласата на обществото, отличното познаване на възможните източници за финансиране, техните

³ За да се подсигури ефективността на контрола и корекциите е необходимо:
-осигуряване на приемственост при изпълнители и подизпълнители,спазване на сроковете.
-регламентиране на санкции при неспазване на предварителните условия,свързани с материали,качество,срокове.
-вариантност на решенията, свързани с реализацията на програмата и възможности за адекватни действия при възникване на проблеми и неочаквани промени от различно естество.
-определяне на субектите,които могат да осъществяват наблюдение, да констатират отклонения, да предлагат и налагат корекции, да изискват промени с оглед постигане на крайните цели.

изисквания, схеми на работа и взаимодействие, ориентацията им към финансиране на програми с конкретно предназначение и ефективност.

Основно изискване и характеристика на програмата е нейната прозрачност и възможност за мониторинг от страна на финансираща структура, подходът по който е разработена програмата и съответните проекти, както и нивото и възможностите на изпълнителите.

**ПРЕПОРЪКИ КЪМ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ - ДЪЛГОПОЛ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ
НА КОНКРЕТНИ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ В ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ**

Екипът по проекта препоръчва следните мерки на Общински съвет - Дългопол в подкрепа развитието на общинската икономика:

➤ **Проучване на тенденциите и потенциала в регионалната икономика на фона на по-общите тенденции за страната и ЕС** – следва да се идентифицират перспективните отрасли, с оглед тенденциите в икономиката на Европейския Съюз и Националния план за развитие. Да се обозначат и анализират неразвитите от гледна точка на стратегическите национални и европейски приоритети отрасли в региона, да се определи потенциала им за развитие на територията на общината и, ако е възможно, да се включат в Общинския план за развитие.

➤ **Обезпечаване на еколого-съобразни дейности и други условия** – следва да се идентифицират възможностите на общината за съдействие на потенциалните инвеститори относно необходимите инфраструктура и други условия за реализация на инвестиция, **в съответствие с нормите за опазване на околната среда**. След като се определят приоритетни отрасли за развитие на общинската икономиката и ограниченията, които се налагат с цел опазване на екологичната среда на общината, следва това **решение да се формализира и изпълнява**.

➤ **Проучване на възможностите за Публично-частно партньорство** – следва да се изготви списък на **дейностите, за които общинското ръководство е съгласно и е законоводопустимо да се реализират** посредством прилагането на ПЧП. Решението на общинския съвет да се формализира и да се изготви програма за изпълнението му.

➤ **Оценка надеждността на потенциални инвеститори** – следва да се състави **Верификационна карта** за потенциален инвеститор, в която да събере и анализира информацията относно: историята на

инвеститора, обеми на дейността, референции и препоръки, екип за реализация на инвестицията в сектора и т.н. След попълване на Верификационната карта, резултатите да се представят на общинския съвет с оглед одобряване на последващи стъпки и подкрепящи инвестицията действия от страна на общинската администрация.

Екипът по проекта препоръчва следните конкретни **дейности** в подкрепа развитието на общинската икономика по сектори:

1. ИНФРАСТРУКТУРА

- Разработване на **набор от проекти от общината на фаза работен проект, съгласно ЗУТ** (вкл. доработване и актуализиране на стари такива), с цел представянето им пред фондове и програми, след присъединяването на България към ЕС. Поради сравнително кратките срокове за набиране на проектни предложения, е необходимо да има готови разработки, за да не се пропусне възможност за донорско финансиране.
- Активна работа със **съседните общини за реализация на съвместни инвестиционни проекти** (по примера на проекта за регионално сметище на “ЕКОПОЛИС 7” АД). Необходимо е да се разработят няколко големи инфраструктурни проекта с поне две съседни общини, за да се постигне съответствие между стойността на проекта и минималните прагове за финансиране.
- Създаване на **нова промишлена зона в гр. Дългопол**, обезпечена с необходимата инфраструктура – газифициране, достъп до ж.п. транспорт, близост до главен път Провадия – Айтос, подземна електропреносна мрежа средно напрежение, организирано сметоизвозване до сметището гр. Провадия, телекомуникации, интернет-комуникации.
- **Предоставяне безвъзмездно на терени на стратегически инвеститори.**
- Инвентаризация на свободните съществуващи промишлени терени – частна общинска собственост и активна работа от страна на общината за привличане на инвеститори в инфраструктурата, чрез **прилагане на публично-частно партньорство за предоставяне на промишлени терени срещу изграждане или рехабилитация на прилежаща инфраструктура.**

2. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

- **Инвентаризация на масивите** с трайни насаждения на територията на общината с цел установяване на необходимостта и възможностите за обновяването им. За масивите частна общинска собственост - разработване на проект за публично-частно партньорство за **отдаване на концесия или друга подходяща форма за стопанисване**.
- Разработване на проекти и активна работа от страна на общината за привличане на инвеститори в **производството на “зелена енергия”** от биомаса, включително чрез съучастие на общината под формата на базова инфраструктура, промишлени парцели и др.
- Създаване на организация на собствениците на земеделски земи, в която равноправен член да е и община Дългопол, с цел **окупняване на масиви и привличане на инвеститори**.
- Създаване на общинска **регионална борса за земеделска продукция и земеделски земи**.
- **Създаване на екип към общината за разработване на проекти в областта на селското и горското стопанство**, който да подпомага дребните и средни земеделски производители при подготовка на проекти по донорски програми, ориентирани към еко-земеделие, овощарство и зеленчукопроизводство.

3. ПРОМИШЛЕННОСТ

- Създаване на сдружение на предприемачите от региона с цел развитие както на своя бизнес, така и за издигане на общото ниво на бизнеса в региона. **Общината да участва като пълноправен член**, включително чрез предоставяне на офис.
- В средното училище да се създадат **специализирани паралелки** или да се въведе **факултативно обучение** по редица дисциплини – туризъм, горско стопанство и т.н., които ще подпомогнат обезпечаването с човешки ресурси на приоритетните отрасли на местната икономика.
- **Популяризиране на района** и привличане на инвеститори в **съпътстващи производства**. Привличане на инвеститори, способни да се възползват от неоползотворените природни ресурси, например

от горите (но не за дърводобив), или от страничните продукти на основните селскостопански производства и пр.

- **Приоритетно привличане на инвеститори** ангажиращи нискоквалифицирана работна ръка, включително и чрез подкрепящи мерки и действия от страна на общината.

4. ТУРИЗЪМ

- Активно участие на общината при формиране на туристическия продукт с марка “Дългопол”, чрез **създаване на туристически информационен център, финансиране на участия в туристически борси и изработване на рекламни материали за региона.**
- Създаване на **уеб-сайт на региона за презентиране на туристическите услуги с марка “Дългопол”.**
- Създаване на **туроператорска фирма и/или браншова организация с общинско участие,** която да представлява интересите на държателите на туристическия продукт от региона.
- Активна работа от страна на общината за привличане на инвеститори в сектора, вкл. **чрез предоставяне на терени или създаване на съвместни фирми с туроператори за изграждане на нова леглова база в региона.**
- Активна **работа със съседните общини за създаване на туристически маршрути с по-голям териториален и времеви обхват.**
- Активно съдействие на общината за **създаване на професионална паралелка по туризъм в едно от местните училища с цел кадрово обезпечение на сектора.**